

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego systemu zintegrowanych statystyk na temat zabezpieczenia społecznego (ESSPROS)

COM(2006) 11 wersja ostateczna — 2006/0004 (COD)

(2006/C 309/17)

Dnia 10 lutego 2006 roku Rada, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Sekcja ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 2 czerwca 2006 r. Sprawozdawcą była Sylvia SCIBERRAS.

Na 428. sesji plenarnej w dniach 5 — 6 lipca 2006 r. (posiedzenie z dnia 5 lipca 2006 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny 162 głosami za — 5 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Zalecenia

1.1 Komitet zauważa, że w celu wzmocnienia wymiaru społecznego strategii lizbońskiej, państwa członkowskie powinny za pomocą nowych ram przyznać wyższy priorytet polityczny modernizacji i usprawnieniu zabezpieczenia społecznego. Jeżeli mamy sprostać wyzwaniom związanym z globalizacją i starzeniem się społeczeństwa, konieczne jest zwiększenie roli wymiaru społecznego. Konieczne jest wspieranie i propagowanie poszczególnych celów strategii lizbońskiej, w szczególności trwałego wzrostu gospodarczego, tworzenia większej liczby lepszej jakości miejsc pracy oraz zwiększenia spójności społecznej ⁽¹⁾.

1.2 Komitet jest przekonany, że europejski system zintegrowanych statystyk na temat zabezpieczenia społecznego (ESSPROS) jest ważny w kontekście otwartej metody koordynacji w sferze integracji społecznej oraz rent i emerytur.

1.3 Istnieje potrzeba analitycznego podejścia opartego na wiarygodnych i porównywalnych wskaźnikach. Jest to niezbędne dla stworzenia wiarygodnego obrazu postępów poczynionych na drodze do realizacji celów, lub też braku takich postępów. Komitet sądzi także, że oprócz usprawnienia sporządzania statystyk wymagane jest także opracowanie wskaźników ilościowych. Państwa członkowskie mogą mieć trudności ze znalezieniem funduszy na gromadzenie potrzebnych danych statystycznych. Należy zatem wziąć pod uwagę zdolność wszystkich państw członkowskich do zbierania informacji. Ponadto koszty takiego niefinansowanego przez UE przedsięwzięcia, chociaż są one minimalne, powinny zostać oszacowane z góry dla każdego państwa członkowskiego. EKES wyraża zadowolenie z faktu, że Komisja przewiduje pomoc finansową dla państw członkowskich w celu wprowadzenia ulepszeń do istniejącego systemu.

1.4 Ważne jest także, by wybór wskaźników odzwierciedlał kryteria niemonetarne, oparte na potrzebach ludzi, takie jak dostęp, jakość i udział ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Opinia EKES-u z 20 kwietnia 2006 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów — Pracując razem, pracując lepiej: Nowe ramy otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej i integracji społecznej w Unii Europejskiej. Sprawozdawca: Jan OLSSON. Dz.U. C 185 z 8.8.2006.

⁽²⁾ Patrz przypis 1.

1.5 Precyzyjne zbieranie danych statystycznych jest ważne także dla rządów państw członkowskich, aby mogły dostosować obecne systemy zabezpieczenia społecznego do potrzeb społeczeństwa i zająć się problemami tych kręgów społecznych, które nie są objęte obecnymi systemami zabezpieczenia społecznego.

1.6 Przyczynia się to także do ukształtowania i podniesienia świadomości istnienia ukierunkowanych programów dla szczególnie wrażliwych i wykluczonych grup społecznych, mających na celu w szczególności zlikwidowanie ubóstwa dzieci.

1.7 Współpraca polityczna w dziedzinie zabezpieczenia społecznego we wszystkich państwach członkowskich w ostatnich latach niezmiernie się poprawiła. Cel proponowanego działania, czyli tworzenie zharmonizowanych danych z zakresu wspólnotowych statystyk na temat zabezpieczenia społecznego, może być w wystarczającym stopniu zrealizowany wyłącznie na poziomie Wspólnoty, a nie przez państwa członkowskie działające indywidualnie.

1.8 Rezultaty strategii lizbońskiej można ocenić przy pomocy wskaźników i poprzez ocenę wydajności gospodarczej oraz programu na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Istnieje potrzeba powiązania tych wskaźników ze wskaźnikami z zakresu zabezpieczenia społecznego. Jest to najlepszy sposób oceny wyników całej strategii lizbońskiej.

2. Wstęp

2.1 Dla realizacji celów ustanowionych w strategii lizbońskiej konieczne jest przeanalizowanie wymiaru zabezpieczenia społecznego, a jego różnorodne wartości docelowe i elementy muszą stać się widoczne i porównywalne. Przedstawione przez Komisję nowe ramy otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej stanowią dla państw członkowskich i UE narzędzie, które można wykorzystać w tym procesie. Komitet, w swojej opinii dotyczącej strategii otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej ⁽³⁾, stwierdza, że istnieje potrzeba stworzenia odpowiednich wskaźników dla tego narzędzia.

⁽³⁾ Opinia EKES-u z 20 kwietnia 2006 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów: Pracując razem, pracując lepiej: Nowe ramy otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej i integracji społecznej w Unii Europejskiej. Sprawozdawca: Jan OLSSON Dz.U. C 185 z 8.8.2006.

2.2 Systemy zabezpieczenia społecznego we wszystkich państwach członkowskich ewoluowały w uzależnieniu od historii danego państwa i wszelkich szczególnych okoliczności, co spowodowało wykształcenie się różnych systemów.

2.3 Zabezpieczenie społeczne obejmuje całokształt działań organów publicznych lub prywatnych, mających na celu pomoc społeczności — gospodarstwom domowym i jednostkom — w zakresie określonych rodzajów ryzyka lub potrzeb (*).

2.4 Zabezpieczenie społeczne znacznie się rozwinęło od początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy pojawiło się zamieszanie w wyniku dwóch zaleceń Rady; pierwsze (92/442) miało na celu osiągnięcie zbieżności celów i polityk ochrony socjalnej, drugie (92/441) określenie wspólnych kryteriów w zakresie wystarczających zasobów w systemach ochrony socjalnej wszystkich państw członkowskich UE (†).

2.5 Kolejne komunikaty dotyczące zabezpieczenia społecznego sprawiły, że urosła jego ranga w polityce europejskiej i przyczyniły się pozytywnie do jednolitego rozumienia istoty europejskiej ochrony socjalnej (de la Porte 1999 a) (‡).

2.6 Doprowadziło to do pojawienia się potrzeby istnienia skutecznych narzędzi porównawczych, bazujących na współpracy (już obowiązują) oraz koordynacji, polegających przede wszystkim na wymianie poglądów i zaleceń w oparciu o najlepsze praktyki.

2.7 Najbardziej drażliwą kwestią pozostaje ustalenie wspólnych wskaźników. Konieczne było dokonanie rewizji systemów statystyk porównawczych. Trzeba było przeprowadzić analizę cech, przyczyn i rozwoju wykluczenia społecznego oraz poprawić jakość danych.

2.8 Rezultaty strategii lizbońskiej można ocenić przy pomocy wskaźników i poprzez ocenę wydajności gospodarczej oraz programu na rzecz wzrostu i zatrudnienia. Istnieje potrzeba powiązania tych wskaźników ze wskaźnikami z zakresu zabezpieczenia społecznego. Jest to najlepszy sposób oceny wyników całej strategii lizbońskiej.

3. Streszczenie dokumentu Komisji

3.1 Systemy zabezpieczenia społecznego w UE są bardzo rozwinięte. Organizacja i finansowanie takich systemów pozostaje odpowiedzialnością państw członkowskich.

3.2 UE odgrywa odrębną rolę, polegającą na zapewnieniu ochrony obywatelom **w każdym państwie członkowskim oraz obywatelom** przekraczającym granice państw na podstawie prawodawstwa UE koordynującego krajowe systemy zabezpieczenia społecznego.

3.3 Niezbędne jest zatem utworzenie uzgodnionego zestawu wspólnych wskaźników, co wymaga zobowiązania się państw członkowskich do wypracowania kluczowych instrumentów takich jak ESSPROS. Zgodnie z treścią wniosku Komisji ramy prawne dla ESSPROS „poprawią przydatność istniejących zbiorów danych pod względem aktualności, zakresu oraz porównywalności”.

(*) *Social Benchmarking policy making*, Caroline de la Porte.

(†) Definicja pochodzi z ESSPROS Manual (1996).

(‡) *Social Benchmarking policy making*, Caroline de la Porte.

3.4 Jak zostało uzgodnione podczas szczytu Rady Europejskiej w październiku 2003 r. (7) głównym instrumentem sprawozdawczym w odniesieniu do usprawnienia otwartej metody koordynacji (OMK) (8) stanie się coroczne wspólne sprawozdanie na temat integracji społecznej i zabezpieczenia społecznego.

3.5 Komunikat Komisji dotyczący *nowych ram otwartej koordynacji polityk ochrony socjalnej i integracji społecznej w Unii Europejskiej* mówił o potrzebie ustanowienia nowych ram umożliwiających przekształcenie OMK w proces silniejszy i bardziej widoczny (9).

3.6 Wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ESSPROS podkreśla znaczenie wymiaru społecznego jako jednego z filarów strategii lizbońskiej.

3.7 Celem rozporządzenia jest ustanowienie ram dla zestawiania danych w zakresie zabezpieczenia społecznego przez państwa członkowskie, co obecnie dokonywane jest przy wykorzystaniu innych metod i definicji w każdym państwie, co uniemożliwia porównywanie danych. Ten brak porównywalności zmniejsza przydatność danych, jeżeli chodzi o analizę systemów zabezpieczenia społecznego w UE.

3.8 Cel wniosku Komisji łatwiej będzie osiągnąć, jeżeli zestawienia i analiza danych będą podejmowane na szczeblu UE na podstawie danych gromadzonych w zharmonizowany sposób w państwach członkowskich.

3.9 Komitet zgadza się, że istnienie ram prawnych dla ESSPROS przyczyni się do osiągnięcia celów konkurencyjności, zatrudnienia i integracji społecznej ustanowionych w strategii lizbońskiej i w rezultacie pomoże w poprawieniu systemów zabezpieczenia społecznego w poszczególnych państwach członkowskich.

3.10 Otwarta metoda koordynacji (OMK), która ułatwi prace nad zabezpieczeniem społecznym, zakłada także konieczność istnienia porównywalnych, aktualnych i rzetelnych statystyk w dziedzinie polityki społecznej (10).

3.11 Główne elementy regulacji proponowanych przez Komisję to:

- system podstawowy ESSPROS obejmujący przepływy finansowe dochodów i wydatków w zakresie zabezpieczenia społecznego;
- oprócz systemów podstawowych dodane zostaną moduły dotyczące osób pobierających renty i emerytury oraz moduły dotyczące osób pobierających świadczenia netto z tytułu zabezpieczenia społecznego.

4. Metodologia ESSPROS

4.1 Opracowana pod koniec lat siedemdziesiątych metodologia ESSPROS stanowiła reakcję na potrzebę istnienia szczególnego instrumentu statystycznego dla monitorowania zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich UE (11).

(7) Konkluzje prezydencji, Rada Europejska w Brukseli, 16 — 17 października 2003 r.

(8) COM(2006) 11 wersja ostateczna — 2006/2004 (COD).

(9) COM(2005) 706 wersja ostateczna.

(10) COM(2003) 261 wersja ostateczna.

(11) COM(2003) 261 wersja ostateczna.

4.2 Podręcznik ESSPROS z 1996 r. ustanowił bardzo szczegółowy system klasyfikacji świadczeń społecznych.

4.3 Zrewidowana metodologia zawarta w podręczniku ESSPROS zwiększa elastyczność, której w pewnym stopniu brak w sposobie gromadzenia danych przez Eurostat.

4.4 Jednym ze sposobów zwiększenia elastyczności jest przejście od systemu podstawowego do modułów⁽¹²⁾.

4.5 System podstawowy odpowiada standardowym informacjom dotyczącym dochodów w zakresie zabezpieczenia społecznego publikowanym co roku przez Eurostat.

4.6 Moduły obejmują uzupełniające informacje statystyczne w zakresie szczególnych aspektów zabezpieczenia społecznego. Zagadnienia objęte modułami są ustalane odpowiednio do wymagań Komisji i poszczególnych państw członkowskich⁽¹³⁾.

4.7 Jakkolwiek cele ESSPROS zapewniają wszechstronny opis zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich UE, metodologia ESSPROS nie obejmuje statystyk dotyczących takich ważnych zagadnień, jak służba zdrowia, mieszkalnictwo, ubóstwo, wykluczenie społeczne i imigracja. Znaczącego zestawienia tych statystyk dokonuje Eurostat, a wszechstronna wymiana informacji dotyczących zabezpieczenia społecznego pomiędzy państwami członkowskimi UE ma miejsce na bazie MISSOC-u⁽¹⁴⁾. Jednakże ramy prawne dla ESSPROS powinny dostarczać bardziej wszechstronny i realistyczny opis zabezpieczenia społecznego w państwach członkowskich.

Bruksela, 5 lipca 2006 r.

5. Trendy w dziedzinie zabezpieczenia społecznego

5.1 Mieszkalnictwo

5.1.1 Przystępność cen mieszkań to zagadnienie, które wymaga oceny. Pomiar faktycznego stopnia przystępności cen mieszkań musi być dość wszechstronny.

5.1.2 Kwestie, takie jak ta, jeszcze bardziej podkreślają znaczenie zestawiania statystyk społecznych i gospodarczych w państwach członkowskich dla dobra społeczności; wskaźniki stabilności należy mieć na uwadze jako ostrzeżenie.

5.2 Renty i emerytury

5.2.1 Wiele państw UE prowadzi statystyki w tej dziedzinie.

5.2.2 Jednakże problem określenia ilości imigrantów utrudnia szacowanie przewidywanych zmian w strukturze ludności. Ważne może być włączenie szacunków co do wielkości imigracji oraz prawdopodobnego wpływu na stabilność funduszy emerytalnych finansowanych ze środków publicznych. W konsekwencji im bardziej dokładne są dane dotyczące przepływów imigracyjnych, tym lepszy wkład wnoszą statystyki we właściwe podejmowanie decyzji.

Przewodnicząca

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Anne-Marie SIGMUND

⁽¹²⁾ ESSPROS Manual z 1996 r.

⁽¹³⁾ ESSPROS Manual z 1996 r.

⁽¹⁴⁾ MISSOC 2004 Manual.